

- недостаточная развитость систем сертификации и аттестации продукции по международным стандартам, что затрудняет развитие экспорта в страны дальнего зарубежья;
- низкий международный рейтинг надежности республики для кредиторов и инвесторов;
- недостаток специальных знаний и опыта работы в сфере международного обмена у организаций [2].

Реализация указанных проблемы позволит предприятиям и организациям данного региона значительно повысить свои экспортные возможности и эффективность внешнеэкономической деятельности.

Список использованной литературы

1. Регионы Республики Беларусь. Социально-экономические показатели / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. – Минск: Национальный статистический комитет Республики Беларусь, 2016. – 775 с.
2. Гавриков А. Проблемы развития внешней торговли Гомельской области [Электронный ресурс] / А. Гавриков. – Режим доступа: <http://gomel-experts.org>.
3. Библиографическая ссылка: Справочные материалы официального сайта Национального статистического комитета Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: belstat.gov.by.

Г. В. Голубова,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ НАПРЯМІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) виступає ваговою складовою міжнародного ринку і є одним з головних напрямів розвитку багатьох розвинених країн. Через механізм зовнішньоекономічних зв'язків ЗЕД є рушійним фактором зростання ВВП країни та її інноваційного розвитку, шляхом інтенсифікації відтворювального процесу в національних господарствах, яка є наслідком посилення спеціалізації країни й розвитку масового виробництва, збільшення експортних поставок і, відповідно, – експортного виторгу, а також зростання міжнародної конкуренції, що сприяє підвищенню ефективності діяльності підприємств тощо.

Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1], ЗЕД – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних

суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що здійснюється як на території України, так і за її межами.

Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в Україні є:

– фізичні особи – громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України;

– юридичні особи, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України (підприємства, організації та об'єднання всіх видів, включаючи акціонерні та інші види господарських товариств, асоціації, спілки, концерни, консорціуми, торговельні дома, посередницькі та консультаційні фірми, кооперативи, кредитно-фінансові установи, міжнародні об'єднання, організації та інші), в тому числі юридичні особи, майно та/або капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності;

– об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно з законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України і яким цивільно-правовими законами України не заборонено здійснювати господарську діяльність;

– структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно з законами України (філії, відділення, тощо), але мають постійне місцезнаходження на території України;

– спільні підприємства за участю суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України;

– інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

Зовнішньоекономічна діяльність як економічна категорія являє собою економічний процес, шляхом здійснення експортно-імпортних операцій, руху капіталу, зокрема, прямих іноземних інвестицій, надання різного роду послуг тощо. *Таким чином, до видів зовнішньоекономічної діяльності належать:* експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили; надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, в тому числі: виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України; надання вищезазначених послуг іноземними суб'єктами господарської діяльності суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності України; наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними

суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі; міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України; кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України; спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм, проведення спільних господарських операцій та спільне володіння майном як на території України, так і за її межами; підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України; організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібною торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках; товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку; роботи на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності як на території України, так і за її межами; роботи іноземних фізичних осіб на контрактній оплатній основі з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності як на території України, так і за її межами; інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

Як бачимо, зовнішньоекономічна діяльність багатоміжкласна, але її можна звести до ключових напрямів, рис. 1.

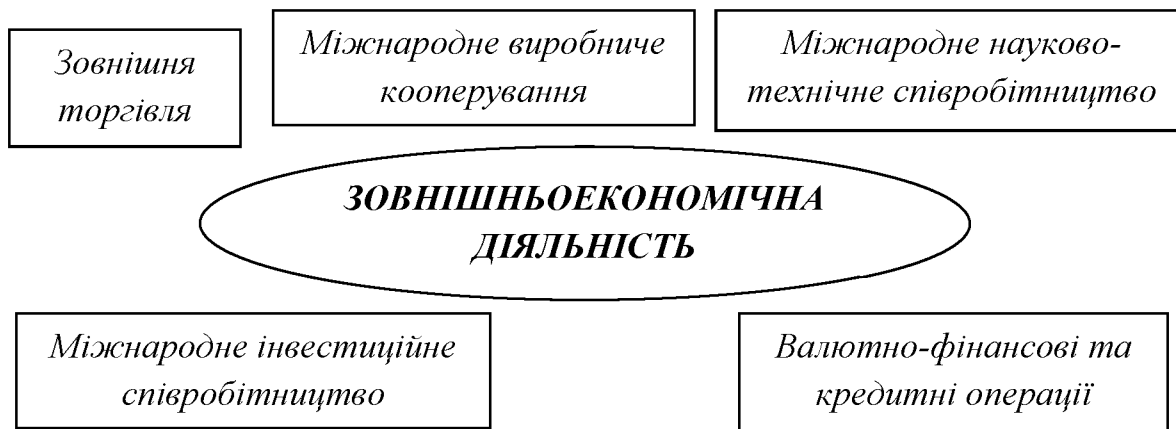

Рис. 1 Напрями зовнішньоекономічної діяльності

Значне місце в здійсненні ЗЕД посідають такі напрями: торгівля й надання послуг, інвестиційна діяльність та обмін продуктами інтелектуальної власності. Традиційно для України ключовими напрямками залишаються зовнішня торгівля товарами й послугами та залучення іноземних інвестицій.

Так, у 2015 р. сальдо зовнішньої торгівлі товарами було позитивним й коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 1,02. На формування позитивного сальдо вплинули окремі товарні групи: чорні метали, зернові культури, жири та олії тваринного або рослинного походження, руди, шлак і зола, насіння і плоди олійних рослин та деревина і вироби з деревини. Сальдо зовнішньої торгівлі послугами у 2015 р. також було позитивним (4,2 млрд дол. США) за рахунок транспортних послуг, послуг у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних, послуг з переробки матеріальних ресурсів.

В контексті зовнішньоекономічної діяльності іноземні інвестиції сприятимуть активізації зовнішньої торгівлі та створенню конкурентоспроможної економіки для освоєння світових ринків. Станом на 01.01.2016 р. прями іноземні інвестиції в економіку України становили 50,365 млрд дол. США, а до жовтня 2016 р. зросли майже на 5% і становили 52,835 млрд дол. США. Так, мобілізація іноземного капіталу у виробництво реанімує підприємництво України, створить нові робочі місця, сприятиме розвитку бізнесу, посилить міжнародні зв'язки та партнерські відносини з іноземними країнами тощо.

Слід зауважити, що аналітичний підхід до визначення пріоритетних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності України має забезпечуватись статистичним супроводом.

Список використаних джерел

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
2. Сидорова А.В. Міжнародна статистика: Підручник / А.В.Сидорова, Я.В. Кіосак. – Донецьк: Каштан, 2013. – 384 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>